

УДК 378.6:37.016

Чжу Пен

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

**ПРИНЦИПИ ТА ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ
ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ВИКОНАВСЬКОГО ДОСВІДУ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ**

У статті визначено провідні принципи та педагогічні умови формування художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців з музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки. Подано визначення поняття «художньо-виконавський досвід». З'ясовано, що формування художньо-виконавського досвіду можливе за умови дотримання як загально-педагогічних принципів навчання й виховання так і спеціальних, урахувавши їх своєрідність, новизну й відповідну практичну значущість. Виділено найсуттєвіші для формування художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців із музичного мистецтва педагогічні умови. Доведено, що розглянуті принципи та педагогічні умови формування художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців із музичного мистецтва у процесі вокального навчання взяті кожна окремо, не зможуть забезпечити успішного набуття художньо-виконавського досвіду. Лише їх комплексне забезпечення може стати підґрунтям якісної вокальної підготовки й формування на цій основі художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців із музичного навчання.

Ключові слова: *принципи, педагогічні умови, досвід, художньо-виконавський досвід, майбутні фахівці з музичного мистецтва, вокальна підготовка.*

Постановка проблеми. Увага, яка приділяється сьогодні музичній освіті молоді в Україні, надає актуальності проблемі підготовки фахівців у галузі музичного мистецтва. Важливим напрямом сучасної педагогічної науки є пошук засобів і умов, що забезпечують підвищення ефективності процесу підготовки вчителя, зокрема з музичних дисциплін. Складність і багатогранність діяльності вчителя музики в загальноосвітній школі висувають особливі вимоги до рівня його компетентності, сформованості в нього глибоких знань і вмінь в обраній професії. У результаті аналізу наукової літератури можемо стверджувати, що питанням, пов'язаним із фаховою підготовкою майбутніх фахівців музичного мистецтва було приділено велику увагу. Проте, зауважимо, що поза увагою вчених залишилася проблема формування художньо-виконавського досвіду як основи успішної професійної діяльності майбутнього фахівця.

До того ж, звернення до означеної тематики зумовлюється необхідністю вирішення низки протиріч, а саме:

- між зростаючими вимогами до фахової підготовленості майбутніх фахівців з музичного мистецтва та усталеною практикою вокального навчання;
- між теоретичною та виконавською підготовкою студентів та їх здатністю реалізувати набуті знання й уміння у практичній діяльності;
- між необхідністю формування художньо-виконавського досвіду та недостатністю в системі підготовки фахівців з музичного мистецтва відповідного методичного забезпечення.

Аналіз актуальних досліджень. На сучасному етапі розвитку суспільства у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з музичного мистецтва особливої значущості набуває проблема формування художньо-виконавського досвіду, який відображає процесуальні та результативні аспекти вокальної підготовки та свідчить про готовність майбутнього фахівця до успішної професійної діяльності.

У науковій літературі представлено різні аспекти означеної проблеми. Так, розуміння і тлумачення поняття «досвід» у контексті філософського підходу розглядали В. Андрущенко, Н. Вахтомін, Ж. Вольтер, Дж. Дьюї, П. Джемс, В. Іванов, О. Лактіонов, М. Мінаков, Ш. Монтеск'є, Ч. Моррис І. Надольний, І. Фролов, В. Шинкарук та ін.

З точки зору діяльнісного підходу поняття «досвід» стало предметом розгляду таких науковців, як В. Джемс, А. Маслоу, С. Максименко, Г. Олпорт, О. Осницький, К. Роджерс, В. Роменець, Б. Теплов, Ю. Трофімов та ін.

Педагогічну сутність досвіду визначили Дж. Дьюї, Ю. Бабанський, Ей юй Хуа, В. Краєвський, Н. Мойсеюк, М. Сметанський, Сяомань Чжу, Сяо Су, А. Хуторський та ін. На їх думку, вона полягає в певному оцінювальному, теоретичному та практичному ставленні до педагогічної дійсності, у контролюванні діяльності й поведінки, керуванні ними, передбачення їхніх наслідків.

У галузі теорії та методики навчання музики дослідниками напрацьовано значну кількість наукових розвідок щодо фахової підготовки майбутніх фахівців з музичного мистецтва (О. Андрейко, Бянь Мен, Ван Бін, Ге Де Юуй, І. Гринчук, В. Гусак, Л. Гусейнова, О. Єременко, К. Завалко, Н. Згурська, Є. Йоркіна, В. Крицький, П. Косенко, О. Ляшенко, Н. Мозгальова, В. Ревенчук, Хоу Юе, Ши Цзюнь-бо та ін.). Проте, зауважимо, що досліджувана проблема представлена лише окремими працями. Відтак, формування мистецького досвіду майбутніх учителів музики стало предметом розгляду Т. Грінченко; О. Щербініна займалася вивченням особливостей досвіду інтерпретації музики різних епох; досвід художньо-педагогічного спілкування поаналізовано І. Сипченко та Л. Василевськаю-Скупою; О. Хлебнікова з'ясувала особливості

формування музично-виконавського досвіду у студентів ВНЗ культури. Відповідно, попри значущість кола розглянутих питань проблема формування художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців з музичного мистецтва у процесі вокального навчання поки що не дістала належного наукового висвітлення.

Мета статті – визначити провідні принципи та педагогічні умови формування художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців з музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було застосовано комплекс методів науково-педагогічного дослідження: теоретичні: аналіз філософської, психолого-педагогічної, мистецтвознавчої та методичної літератури з досліджуваної проблеми, узагальнення педагогічного досвіду у сфері вищої педагогічної освіти, класифікація та систематизація теоретичних і дослідницьких даних з метою уточнення понятійного апарату дослідження, визначення принципів і педагогічних умов формування художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців з музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. У контексті даного дослідження важливим, на нашу думку, є з'ясування сутності основоположних понять, а саме: «досвід», «художній досвід», «виконавський досвід», «художньо-виконавський досвід». Поняття «досвід» розуміємо як процес і результат становлення особистості шляхом пізнання навколишнього середовища, відчуття його багатшаровості та здобуття навичок існування в побудованій динамічній системі взаємозв'язку людини й суспільства.

Художній досвід розглядаємо як динамічне системне утворення, що поступово формується шляхом взаємозв'язку набутих знань із галузі мистецтва, закономірностей функціонування художньої творчості у суспільстві, навичок їх практичного застосування в процесі спілкування з мистецтвом, поступового опанування художньо-творчими видами діяльності, художнього саморозвитку та практики використання власних художньо-творчих ресурсів у процесі життєдіяльності.

Щодо визначення сутності поняття «виконавський досвід майбутніх учителів музики», то китайський учений Шу Гуан визначає його як засвоєні особистістю способи відтворення музичних образів з метою донесення їх до слухацької аудиторії, що акумулюють музичні враження й переживання, а також музикознавчі, інтерпретаційні та методичні компетенції, набуті в процесі художньої діяльності [10, с. 53].

На думку дослідників-мистецтвознавців Н. Мігунової та І. Кобозевої, виконавський досвід включає в себе наявність виражених інтересів, схильностей і потреб, мотивів звернення до конкретного виду виконавської діяльності; уміння оцінювати якість виконання музики на основі власних музично-слухових уявлень про звучання даного конкретного твору в певному характері, жанрі, стилі; наявність сформованого інтонаційно-слухового запасу, музичних вражень при

жанрово-стильовому розмаїтті музичного мистецтва; здатність до музичного переживання, емоційної культури виконання [5].

Шу Гуан вважає, що в основі формування виконавського досвіду педагога-музиканта лежить музичний інтерес виконавця, який є розгорнутий процес засвоєння музичного твору, що відбувається за двома напрямками – від мислення до емоції та навпаки [10, с. 38].

Щодо визначення поняття «художньо-виконавський досвід», то М. Анісімов пропонує таке трактування досліджуваного поняття: художньо-виконавський досвід – це сукупність знань, виконавських умінь, навичок і прийомів, отриманих у процесі практичної діяльності, це форма творчо-пізнавальної, практико-орієнтованої, духовно-чуттєвої та емоційної діяльності музиканта-виконавця [1].

Підсумовуючи вищезазначене, слід, на наш погляд, підкреслити, що постійна самоосвіта, збагачення власного виконавського досвіду, удосконалення виконавської майстерності, дослідження та впровадження ефективних форм і методів навчання – усе це підкреслює складність формування художньо-виконавського досвіду педагога-музиканта. Пропонуємо звернути увагу на змістове наповнення означеного феномену, що представлено на рис 1.

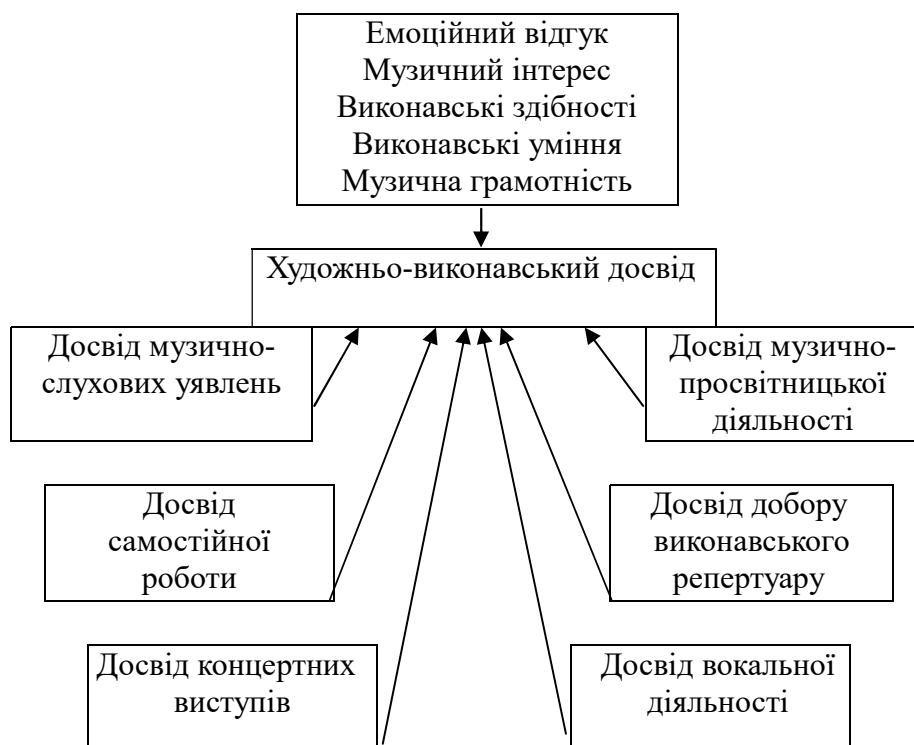

Рис. 1. Змістове наповнення поняття «виконавський досвід»

Отже, аналіз наукової літератури щодо особливостей формування художньо-виконавського досвіду студентів факультетів мистецтв у процесі вокальної підготовки дозволив дати таке його визначення – це засвоєні особистістю способи відтворення музичних образів з метою донесення їх

до слухацької аудиторії, що акумулюють музичні враження й переживання, а також музикознавчі, інтерпретаційні та методичні компетенції, набуті в процесі художньої діяльності.

Мета даної статті вимагає висвітлення системи взаємопов'язаних педагогічних принципів, що визначають зміст, форми й методи організації навчально-виконавської діяльності та здійснення контролю за її ефективністю.

Слід зазначити, що в межах нашого дослідження в результаті аналізу наукової літератури ми дійшли висновку, що формування художньо-виконавського досвіду можливе за умови дотримання як загально-педагогічних принципів навчання й виховання так і спеціальних, ураховуючи їх своєрідність, новизну й відповідну практичну значущість. Серед загально-педагогічних принципів виокремлюємо такі принципи, як культуровідповідності, інформаційності, систематичності й послідовності; гуманізації та демократизації.

Принцип культуровідповідності передбачає органічний зв'язок із культурними надбаннями всього людства, виконавським мистецтвом і його традиціями, забезпечує розуміння духовної єдності композитора з епохою та виконавцями. Застосування цього принципу дозволить активізувати пізнавальну діяльність студентів.

Принцип інформаційності спрямовує організовану взаємодію педагога та студента в напрямі набуття художньо-виконавського досвіду. У свою чергу життєвий і музичний досвід викладача, його індивідуальні якості та ціннісні орієнтації зумовлюють різноманітність підходів до відбору навчальної інформації та її використання. У результаті осмислення цієї інформації у студентів формуються власні уявлення про професійну діяльність фахівця з музичного мистецтва, вокальне виконавство, усвідомлюються особливості виконавської діяльності вчителя у загальноосвітній школі.

На наш погляд, ефективність формування художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців з музичного мистецтва залежить від впровадження у процес вокального навчання принципів систематичності й послідовності, які забезпечують безперервність формування в кожного студента музично-стильових уявлень, переконань, ідеалів, інтересів у галузі вокального виконавства, морально-естетичного світогляду, емоційно-вольових якостей, виконавських здібностей, умінь і навичок. Саме тому важлива узгодженість і планомірність педагогічних впливів, підпорядкованих меті, принципам, завданням, змістові, формам і методам навчально-виконавської діяльності майбутнього фахівця. Цей принцип вимагає чіткої структурної організації навчального матеріалу, раціонального розподілу його на окремі смислові фрагменти й поетапне їх засвоєння студентами.

Урахування принципів гуманізації та демократизації передбачає організацію навчально-виконавського процесу відповідно до умов розвитку суспільства й тенденцій розвитку сучасного виконавського мистецтва,

врахування індивідуальних особливостей студентів у процесі вокальної підготовки. Упровадження цих принципів означає усунення авторитарного стилю викладання в процесі вокального навчання, сприйняття особистості студента як вищої соціальної цінності, визнання його права на вибір викладача, навчальних методик, виконавського репертуару; передбачає гуманізацію взаємин між викладачами і студентами, розуміння їх запитів, інтересів; забезпечує співробітництво педагога і студента в напрямі формування художньо-виконавського досвіду.

Крім загальнопедагогічних принципів на підставі аналізу наукової літератури нами було виокремлено суто спеціальні художньо-виконавські принципи навчання: принцип опори на навчально-професійний досвід (О. Єременко) – передбачає таку побудову навчального процесу, яка ґрунтувалася б на актуалізації та узгодженні вже набутого в процесі попереднього навчання студентів художньо-виконавського досвіду із завданнями наступних етапів їх професійного становлення. Орієнтація на потреби майбутньої професійної діяльності зумовлює актуалізацію в майбутніх фахівців музично-теоретичних і музично-історичних знань, їх опосередковане втілення в інтерпретації музики; формування виконавської самостійності; спонукання їх до творчого самовираження й рефлексії. При цьому особливого значення набуває реалізація ідеї наступності музично-виконавських знань, що створює умови для їх послідовного нарощування й формування на цій основі досвіду виконавської діяльності майбутнього фахівця з музичного мистецтва [3, с. 17].

Наступний принцип – систематичності й послідовності керівних впливів (О. Ростовський) – опора на цей принцип дозволяє обґрунтовано з наукової точки зору здійснювати процес управління вокальною підготовкою студентів у напрямі набуття досвіду виконавської діяльності, що передбачає створення оптимальних умов для виконавського розвитку, забезпечення глибокого осягнення студентами змісту музичних творів, єдності змістової та процесуальної сторін вокального навчання, міжпредметних зв'язків і взаємодії різних видів мистецтва. Особливої уваги потребує педагогічне спрямування виконавської підготовки, усвідомлення майбутніми вчителями функціонального значення застосованих прийомів у процесі розучування музичних творів, свідоме засвоєння методики навчання виконавського мистецтва [6, с. 233].

Важливим принципом у процесі вокальної підготовки майбутніх фахівців із музичного мистецтва – принцип історизму у вивченні художньо-естетичних явищ (О. Щолокова). Він є ключовим у формуванні мистецького світогляду студентів. За його допомогою майбутні вчителі пізнають попередній культурний досвід людства в розмаїтті й динаміці відношень, переконань, діяльності, у багатомірності й рухливості історичного часу та простору. Це має принципове значення й для формування художньо-виконавського досвіду, адже художньо-педагогічна діяльність учителя музики завжди передбачає аналіз музичних творів як у

культурно-історичному контексті минулого, так і інтерпретацію їх ідейно-естетичної та морально-духовної значущості в сучасній художньо-виконавській діяльності [11, с. 9].

Ще один принцип – принцип інтересу й емоційної захопленості виконавською діяльністю (Лю Цінган) – дозволяє спрямовувати процес пізнання й відтворення музичних творів у педагогічно правильному русі. Тому педагог має створити умови, щоб первинне мистецьке переживання набуло достатньої емоційної сили, стійкості, закріпилося за конкретним змістом. Адже, студент, який під час ознайомлення з музичним твором під керівництвом педагога відтворив певну емоційну реакцію (художню за змістом) без перешкод закріпить її у своєму художньо-виконавському досвіді. Крім того, якщо у студента сформувалося певне емоційне (переживання) захоплення від власного виконання, воно має поєднатися з іншим переживанням [9].

Принцип активізації творчо-виконавської діяльності (Се Тен, Лі Мен, Чан Айлін) – виходить з того, що позитивний результат будь-якої діяльності визначається активністю людини. Він спрямований на подолання догматизму й пасивної ролі учнів у процесі вокального навчання, розвиток креативності з метою індивідуально-творчої інтерпретації музичного твору, свідоме використання набутих виконавських знань, умінь і навичок. Дієвість даного принципу визначається активним залученням і позитивним ставленням студентів до занять виконавським мистецтвом, інтересом до освоєння та створення нового музичного матеріалу, позитивними емоційними переживаннями в процесі виконання музики, в результаті чого відбувається узагальнення, систематизація набутого художньо-виконавського досвіду [8].

Принцип поваги до авторської концепції (Лін Чженьган) – передбачає сприймання й виконання музичного твору відповідно до авторського задуму. Виконавець трактує твір завжди по-своєму, індивідуально, надає йому у своєму виконанні художньої неповторності, ґрунтуючись на своєму розумінні твору, ставленні до нього й рівні виконавського обдарування. При цьому правильне розуміння та трактування музичного твору, адекватне розкриття художнього образу, стилю можливе лише за умови серйозного музичного виховання [9].

Варто наголосити, що вищеперераховані принципи необхідно застосовувати не ізольовано, а комплексно. Обов'язкове й повне їх втілення забезпечує ефективність і цілеспрямованість навчального процесу, сприяє підвищенню якості вокальної підготовки, спрямовує на усвідомлене набуття майбутніми фахівцями з музичного мистецтва художньо-виконавського досвіду.

Зазначимо, що ефективне формування художньо-виконавського досвіду вимагає визначення педагогічних умов.

Ми виділили умови, які, на наш погляд, є найсуттєвішими для формування художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців із

музичного мистецтва: оптимальна організація навчальної взаємодії викладача та студента у процесі вокальної підготовки; створення ситуацій успіху в музично-виконавській діяльності студентів; розширення мистецького тезаурусу майбутніх учителів музики за рахунок їх творчої самостійності, яка максимально забезпечує самовдосконалення особистості вчителя музики, націлює на індивідуальне та професійне зростання. Проаналізуємо виділені умови детальніше.

Оптимальна організація навчальної взаємодії викладача та студента у процесі вокальної підготовки. Виявляючись у формі художньо-педагогічного спілкування, така взаємодія в процесі навчання є одним зі шляхів формування художньо-виконавського досвіду.

На думку О. Рудницької, основою навчальної взаємодії має стати гуманістична орієнтація методики вокального навчання, що ґрунтується на повазі до студента як суб'єкта навчання, прагненні допомогти в цілеспрямованні його навчально-виконавської діяльності за рахунок, насамперед, максимального урахування його потреб, інтересів та індивідуальних особливостей, встановлення психологічного контакту. Будуючи навчальний процес в атмосфері партнерства та співробітництва, педагог має можливість зацікавити студентів музичним виконавством, стимулювати їх творчі прояви, розвивати самостійність у художньо-пізнавальній і виконавсько-інтерпретаційній діяльності з метою формування художньо-виконавського досвіду [7].

Наступною умовою є створення ситуацій успіху в музично-виконавській діяльності студентів. Варто зазначити, що актуалізація проблеми досягнення успіху є надзвичайно важливою для сучасної практики вокальної підготовки фахівців з музичного мистецтва, адже успіх, пережитий неодноразово під час навчання, сприяє визволенню прихованих потенційних можливостей студентів, перетворенню та реалізації їх духовних сил, стимулює до фахового саморозвитку й зростання.

Науковці наголошують, що набуття художньо-виконавського досвіду значною мірою залежить від обсягу та якості тезаурусу майбутнього вчителя музики, під яким розуміємо наявність у слухачів знань, уявлень, відповідного асоціативного фонду, необхідних для сприймання та відтворення музичних творів.

Для визначення необхідного тезаурусу майбутнього вчителя музики, на думку О. Ростовського, слід виходити із закономірностей теорії інформації, які мають важливе значення для формування художньо-виконавського досвіду майбутніх учителів музики. З позицій цієї теорії музичний твір є сукупністю семантично-значущої інформації, яку повідомляє композитор. викладач повинен не тільки повідомляти інформацію, а й прагнути до розвитку мислення, фантазії, уяви, творчих здібностей студентів [6, с. 112].

Зауважимо, що важливим є те, щоб інформація надходила постійно, була адекватною, доступною, своєчасною та художньо-насиченою. Її якість

зумовлюється педагогічним і виконавським досвідом викладача й визначає успішність вокальної підготовки студентів.

Необхідною умовою успішного формування художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців із музичного мистецтва є розвиток творчої самостійності.

Так, на думку відомого німецького педагога К. Мартінсена, творча самостійність є основою виконавського досвіду музиканта, який можна формувати якщо «експериментувати, пробувати, звучить п'єса краще в тому випадку, коли виконана так, або тоді коли виконана інакше» [4, с. 56].

Цю думку підтримує Л. Баренбойм, який у своїх роботах наголошує, що тільки в самостійних пошуках, у самостійному зіставленні явищ, у самостійному виборі й оцінці відбувається накопичення художньо-виконавського досвіду [2, с. 28].

Отже, огляд науково-методичної літератури дозволяє дійти висновку, що розвиток творчої самостійності в галузі вокальної підготовки передбачає систематичну музично-пізнавальну й виконавську діяльність, спрямованість на вдосконалення виконавських навичок і вмінь, активізацію інтонаційно-слухового фонду, творчої фантазії та уяви, емоційно-чуттєвої та інтелектуальних сфер.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Підсумовуючи вищесказане хочемо зазначити, що розглянуті нами принципи та педагогічні умови формування художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців із музичного мистецтва у процесі вокального навчання взяті кожна окремо, не зможуть забезпечити успішного набуття художньо-виконавського досвіду. Лише їх комплексне забезпечення може стати підґрунтям якісної вокальної підготовки й формування на цій основі художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців із музичного навчання.

Проведене дослідження показало, що проблема формування художньо-виконавського досвіду майбутніх фахівців із музичного мистецтва вимагає подальшого наукового пошуку. Становить інтерес вивчення особливостей формування художньо-виконавського досвіду до вступу у вищий навчальний заклад, у процесі самостійної педагогічної діяльності, а також специфіка формування окремих компонентів художньо-виконавського досвіду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анисимов, М. В. (2016). *Исполнительское мастерство как проблема теории и практики искусства игры на духовых инструментах* (ареф. дисс. ... канд. искусствоведения: 17.00.02 – музыкальное искусство). Ростов-на-Дону.
2. Баренбойм, Л. А. (1969). *Вопросы фортепианной педагогики и исполнительства*. Л.: Музыка.
3. Єременко, О. В. (2010). *Теорія і методика підготовки магістрів музичного мистецтва в педагогічних університетах* (автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.02). К.
4. Мартинсен, К. А. (1977). *Методика индивидуального преподавания игры на фортепиано*. М.: Музыка.

5. Мигунова, Н. И., Кобозева, И. С. (2016). Диагностика компонентов музыкально-исполнительской деятельности учащихся ДШИ. *Международный студенческий научный вестник*, 5–2.
6. Ростовський, О. Я. (1997). *Педагогіка музичного сприймання*. К.: ІЗМН.
7. Рудницька, О. П. (2005). *Педагогіка: загальна та мистецька*. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.
8. Се Тин, Чен Ше, Хуін (1976). *Импровизация в фортепианном аккомпанементе на фортепиано*. Пекін.
9. Цзюй, Лю, Ціган, Лін, Чженьган (1967). *Рояльне мистецтво*. Пекін.
10. Шу, Гуан (2012). *Методика формування виконавського досвіду майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанної підготовки* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). К.
11. Щолокова, О. П. (2009). Філософські засади мистецької освіти. *Теорія і методика мистецької освіти*, 7 (12), 9–13.

РЕЗІЮМЕ

Чжу Пэн. Принципы и педагогические условия формирования художественно-исполнительского опыта будущих специалистов по музыкальному искусству в процессе вокальной подготовки.

В статье определены ведущие принципы и педагогические условия формирования художественно-исполнительского опыта будущих специалистов по музыкальному искусству в процессе вокальной подготовки. Дано определение понятия «художественно-исполнительский опыт» – это усвоенные личностью способы воспроизведения музыкальных образов с целью донесения их до слушательской аудитории, аккумулирующие музыкальные впечатления и переживания, а также музыковедческие, интерпретационные и методические компетенции, приобретенные в процессе художественной деятельности. Установлено, что формирование художественно-исполнительского опыта возможно при условии соблюдения как общепедагогических принципов обучения и воспитания так и специальных, учитывая их своеобразие, новизну и соответствующую практическую значимость. Среди общих педагогических принципов выделены такие принципы, как культуросоответствия, информативности, систематичности и последовательности; гуманизации и демократизации. К чисто специальным художественно-исполнительским принципам обучения отнесены: принцип опоры на учебно-профессиональный опыт; систематичности и последовательности управляющих воздействий; историзма в изучении художественно-эстетических явлений; интереса и эмоциональной увлеченности исполнительской деятельностью; активизации творческо-исполнительской деятельности; уважения к авторской концепции.

Выделены существенные для формирования художественно-исполнительского опыта будущих специалистов по музыкальному искусству педагогические условия: оптимальная организация учебного взаимодействия преподавателя и студента в процессе вокальной подготовки; создание ситуаций успеха в музыкально-исполнительской деятельности студентов; расширение художественного тезауруса будущих учителей музыки за счет их творческой самостоятельности, которая максимально обеспечивает самосовершенствования личности учителя музыки, нацеливает на индивидуальный и профессиональный рост. Доказано, что рассмотренные принципы и педагогические условия формирования художественно-исполнительского опыта будущих специалистов по

музыкальному искусству в процессе вокального обучения взятые по отдельности, не смогут обеспечить успешного приобретения художественно-исполнительского опыта. Только их комплексное обеспечение может стать основой качественной вокальной подготовки и формирования на этой основе художественно-исполнительского опыта будущих специалистов по музыкальному обучению.

Ключевые слова: принципы, педагогические условия, опыт, художественно-исполнительский опыт, будущие специалисты по музыкальному искусству, вокальная подготовка.

SUMMARY

Zhu Peng. Principles and pedagogical conditions for the formation of artistic-performing experience of the future musical art specialists in the process of vocal training.

The article defines the leading principles and pedagogical conditions for the formation of the artistic-performing experience of the future musical art specialists in the process of vocal training. The definition of the concept of “artistic-performing experience” is given; it is defined as the ways of reproducing musical images acquired by the individual in order to convey them to the audience, accumulating musical impressions and experiences, as well as musicological, interpretational and methodological competences acquired in the process of artistic activity. It is found out that formation of artistic-performing experience is possible provided that both general pedagogical principles of teaching and upbringing and special ones are considered, taking into account their originality, novelty and corresponding practical significance. Among the general pedagogical principles, such principles as cultural identity, informative, systematic and consistent character, humanization and democratization are singled out. To purely specific artistic-performing principles of training the author has referred: the principle of reliance on educational-professional experience; systematic character and sequence of managing impacts; historicism in the study of artistic-aesthetic phenomena; interest and emotional enthusiasm for performing activity; intensification of creative-performing activity; respect for the author’s concept.

Pedagogical conditions that are essential for the formation of artistic-performing experience of the future musical art specialists are identified: optimal organization of the educational interaction of the teacher and the student in the process of vocal training; creation of success situations in the musical-performing activity of students; expansion of the artistic thesaurus of the future music teachers due to their creative independence, which maximizes self-improvement of the music teacher’s personality, aims at individual and professional growth.

It is proved that the considered principles and pedagogical conditions for the formation of the artistic-performing experience of the future musical art specialists in the process of vocal training, taken separately, cannot ensure the successful acquisition of artistic-performing experience. Only their comprehensive support can become the basis for high-quality vocal training and formation on this basis of artistic-performing experience of the future specialists in music education.

Key words: principles, pedagogical conditions, experience, artistic-performing experience, future musical art specialists, vocal training.